

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ปัจจุบันสภาพของคนพิการเปลี่ยนแปลงไป คนพิการทุกประเภททั่วโลกได้พิสูจน์ให้เห็นแล้วว่า ถ้าได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพและการส่งเสริมอย่างครบวงจรทั้งด้านการแพทย์ การศึกษา สังคม และการประกอบอาชีพ คือมีการส่งเสริมให้คนพิการสามารถช่วยเหลือตนเอง มีการศึกษา ประกอบอาชีพ ช่วยเหลือครอบครัวและสังคม ทั้งยังสามารถดำรงชีวิตร่วมกับคนทั่วไปได้อย่างเป็นปกติสุข การให้โอกาสทางการศึกษา การยอมรับคนพิการให้มีความเสมอภาคทางสังคม ให้ได้เรียนร่วมอย่างกว้างขวางเพื่อเป็นการเปิดโลกกว้างให้คนพิการออกไปต่อสู้ชีวิตโดยอิสระ โดยผ่านคลายข้อจำกัดต่างๆ ที่มีอยู่ เช่นการเปิดประตูสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการโดยช่วยพวกเขาให้ถูกทางให้ได้มีส่วนร่วมในการคิด การบริการทางการศึกษา ซึ่งการจัดการศึกษาพิเศษนั้นควรจัดให้สอดคล้องกับสภาพการดำรงชีวิตในสังคมเพื่อเป็นการพัฒนาเด็กพิการให้สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เร็วขึ้น ในปัจจุบันประเทศไทยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนพิการมากขึ้น โดยได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 ดังนี้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 มาตรา 10 วรรคสอง กำหนดไว้ว่า การจัดการศึกษาสำหรับบุคคล ที่มีความบกพร่องทางกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร และการเรียนรู้หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพหรือบุคคลที่ไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ วรรคสาม การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสอง ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีที่กำหนดในกฎกระทรวง

การจัดการศึกษาเพื่อคนพิการหรือบุคคลที่มีความต้องการพิเศษในปัจจุบันนี้ จึงมุ่งจัดในลักษณะการศึกษาแบบเรียนร่วมซึ่งหมายถึงการจัดการศึกษาให้เด็กทุกคนในระบบการจัดการศึกษาเดียวโดยไม่แยกว่าเด็กพิการต้องไปเรียนในสถานศึกษาเฉพาะ รวมทั้งเด็กนั้นจะต้องได้รับการสนับสนุนในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านการแพทย์ วิชาการ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก บริการและการช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาพร้อมกันนั้นโรงเรียนต้องปรับเปลี่ยนหลักสูตร ยุทธศาสตร์

การบริหารจัดการเทคนิคการเรียนการสอน สถานที่ รวมทั้งการจัดหาบุคลากรสนับสนุน ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้เด็กทุกคนได้เรียนร่วมในสถานศึกษาเดียวกัน (เบญญา ชลธารินทร์, 2543)

เด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกประเภทมีความต้องการที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นทางการศึกษา การจัดการเรียนการสอนจึงขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาการจัดการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมตามโครงสร้างซีท (SEAT Framework) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 เพื่อเป็นแนวทางในการจัดเตรียมความพร้อมด้านการจัดการศึกษา ให้กับเด็กที่มีความต้องการเป็นพิเศษและเป็นข้อมูลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วมนำไปใช้วางแผนและแก้ไขปัญหาการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ตรงกับความต้องการและความจำเป็นของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษต่อไป

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาสภาพของการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมตามโครงสร้างซีท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1
2. เพื่อศึกษาปัญหาของการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมตามโครงสร้างซีท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ผู้บริหารและครูผู้สอนได้ทราบสภาพและปัญหาของการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1
2. ผู้บริหารและครูผู้สอนนำข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาของการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 ไปใช้วางแผนการจัดการศึกษาเพื่อเด็กนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา คือ สภาพและปัญหาการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมตามโครงสร้างซีท (SEAT Framework) ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านนักเรียน
2. ด้านสภาพแวดล้อม
3. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน
4. ด้านเครื่องมือ

2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตรเขต 1 โดยเป็นมีจำนวนโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมทั้งสิ้น 34 โรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 34 คน ครูผู้สอนจำนวน 400 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตรเขต 1 โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จำนวน 34 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 34 คนใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง ครูผู้สอน จำนวน 196 คน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายกำหนดขนาดโดยใช้ตาราง Krejcie & Morgan รวมจำนวนทั้งสิ้น 230 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษประเภทใดประเภทหนึ่งหรือหลายประเภทเรียนร่วมกับนักเรียนปกติ และเป็นโรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้เป็นโรงเรียนนำร่องด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม

ครู หมายถึง ผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม

ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม

นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ หมายถึง นักเรียนที่มีความต้องการทางการศึกษาแตกต่างไปจากเด็กปกติ เป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสติปัญญา มีความบกพร่องทางการเห็น ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาเห็นว่าควรจำแนกคนพิการตามความต้องการจำเป็นทางการจัดการศึกษาพิเศษ

สภาพการดำเนินงาน หมายถึง สภาพะปัจจุบันในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษตามโครงสร้างซีที (SEAT Framework)

ด้านนักเรียน (Student) หมายถึง การเตรียมความพร้อมระหว่างนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษกับนักเรียนปกติด้วยการให้ความรู้ความเข้าใจ สร้างความคุ้นเคย และเสริมสร้างทักษะในการดูแลเพื่อนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

ด้านสภาพแวดล้อม (Environment) หมายถึง ปรับสภาพแวดล้อมให้เด็กได้เรียนอย่างมีความสุข ซึ่งแบ่งออกได้ 2 ด้าน

1. **ด้านกายภาพ** ได้แก่ การดูแลอาคารเรียน อาคารประกอบตลอดจนสิ่งแวดล้อมภายในบริเวณโรงเรียนเช่น สนาม สวนหย่อม ทางเดิน ฯลฯ โดยโรงเรียนจะต้องจัดเตรียมสภาพแวดล้อมให้มีข้อจำกัดน้อยที่สุดเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

2. **สิ่งแวดล้อมด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็ก** เช่น พ่อ แม่ ผู้ปกครอง นักเรียนทั้งเด็กพิการและเด็กปกติ ตลอดจน ผู้บริหาร ครูอาจารย์ กรรมการสถานศึกษา ซึ่งโรงเรียนจะต้องดำเนินการสร้างความรู้ ความเข้าใจ เจตคติที่ดี ตลอดจนแนวปฏิบัติในการดูแลช่วยเหลือเด็กพิการ เพื่อให้เกิดความร่วมมือ ช่วยเหลือสนับสนุนให้การจัดการเรียนร่วมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (Activities) หมายถึง การดำเนินงานจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาและส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทั้งในและนอกห้องเรียนโดย ประกอบด้วย การบริหารจัดการหลักสูตร การจัดแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล การวัดผล ประเมินผล การประกันคุณภาพการศึกษา

ด้านเครื่องมือ (Tool) หมายถึง การกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ แผนโครงการ การจัดหาสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก และบริการอื่น ๆ ทางการศึกษาเพื่อนำมาเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการเรียนร่วมให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด